
ŞANGHAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ'NÜN GÜNDEMİ ENERJİ

Gökçen OĞAN

12.04.2009

Şanghay işbirliği Örgütü üyelerinin başbakanların Pekin toplantısı Örgütün gelecek dönemde üzerinde duracağı ana konunun ekonomik ilişkiler olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Görüşmelere damgasını vuran enerji konusu ise ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi konusunda temel gündem maddesini oluşturmuştur. Önümüzdeki dönemde Örgüt içerisinde petrol ve doğalgaz kaynaklarına ulaşma ve taşıma hususlarına ilişkin yaşanması muhtemel gelişmeler dikkatle takip edilmelidir.

Enerji işbirliği noktasında beklendiği gibi Çin Halk Cumhuriyetinin ağırlığı hissedilmektedir. Giderek büyüyen Çin ekonomisinin ayakta durabilmesi için enerji kaynaklarına ulaşmak bir önkoşuldur. 10 yıl öncesine kadar enerji ihracatçısı olan Pekin bugün ABDden sonra en çok enerji tüketen ülke konumuna gelmiştir. Avrasya coğrafyasının enerji kaynaklarına ulaşım Çin için kritik niteliktedir. Zira Çinin hızla büyüyen ekonomisi için artan enerji ihtiyacını istikrarsız bir görünüm sergileyen Orta Doğudan karşılamasının giderek daha büyük riskler taşıması, Çini daha güvenli alanlara yöneltmiştir. Şanghay coğrafyası Pekin açısından bu tanıma uygunluk göstermektedir.

Orta Asya enerji kaynaklarının dünya pazarlarına sunulması konusunda en etkin rota olan Rusya Federasyonunun da aynı hassasiyeti taşıdığı ifade edilebilir. Rus topraklarını bypass etmek suretiyle Batı pazarlarına ulaşacak boru hattı projelerinin artması Moskova tarafından tedirginlikle karşılanmaktadır. 2006 yılının Eylül ayında yapılan Duşenbe Zirvesinde Rusyanın enerji projelerine ağırlık verme ısrarından öte Rusyanın koordinatörlüğünde nükleer, elektrik ve petrol doğalgaz kapsayan bir enerji kulübü kurma teklifi dikkat çekicidir.

Şanghay İşbirliği Örgütü için Orta Asya coğrafyası hem üyelerinin Orta Asyalı olması hem de Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyetinin çıkar ve tehdit algılamalarının büyük bölümünü ile bağlantısı olması itibariyle önemli bir işbirliği zemini haline gelmiştir. Enerji, savunma ve ekonomik ilişkiler başta olmak üzere örgüt hemen hemen her alanda üyeler arasında işbirliğini teşvik etmekte ve bu alanlarda ciddi ilerlemeler sağlamaktadır. Ancak bu alanlar arasında enerji kaynaklarına ilişkin gelişmelerin altı özellikle çizilmelidir. Zira kısa vadede Moskova ve Pekinin Orta Asya enerji kaynaklarına ulaşmak için Şanghay zeminini daha etkin kullanmak isteyecektir.